

PREOTULU ROMANU.

DIARIU BASERICESCU

SCOLASTICU si LITERARIU.

*Buzele preotului voru pazi sciinti'a si lege voru
cercá din gur'a lui. Malachi'a c. II. v. 7*

Nrulu V.

1 MARTIE.

An. X. 1884.

Asiediamentele sacre ale cultului divin din Santele Pareseme.

— *Stidiu ritualu premiatu cu 100 franci.* —

(Urmare.)

Partea Prima.

10. Sâmbat'a sî Dominec'a lasatului de carne.

Acésta numire o are Sambat'a sî Dominec'a ce urmédia Dominecei Fiiului ratacitu, — caus'a numirei se deriva de acolo, cá in acésta Domineca se lasa dulcele séu mancarea de carne.

Sambat'a lasatului de carne e insemnata pentru aceea, pentru-cá in oficiulu acestei díle se face amintirea tuturor celoru din vécu adormiti binecredintiosiloru crestini, Parintiloru sî Fratiloru nostrii.

Éra *Dominec'a lasatului de carne* e deosebita prin aceea, cá in oficiulu dílei se face amintirea venirei a dóu'a a Domnului la judecat'a cea vecinica.

Asiediemintele oficiului divinu in mare parte este opulu santiloru Parinti din vécuri diferite, sî inca compusu sub ochii sî aprobarea auctoritatiloru bisericeí, façia de valórea interna a aceluí'a nemica nu ocura in acel'a, ce nu-ar' avé ratiunea s'a temeinica, nemica ce nu-ar' avé ordinare armonica, atátu intre sene, câtu sî façia de alte parti coe-rente ale cultului divinu. — Tóte au legatura organica, in-nalta sî santa.

Acésta trebuie se dícemu sî façia de oficiulu sacru dinambat'a sî dominec'a lasatului de carne. — Obiectulu acestor'a are legatura armonica cu caracterulu díleloru de penitencia,

cu officiulu sacru alu Dominecei antecedente. — Si care e acésta legatura? Se vedemu.

E dreptu că amintirea mortíloru celoru din vécu repausati, — sí a judecatei universale se face de o parte pentru aceea că prin rogatiunile comune ale basericeii sè se céra dela Domnedieu repausulu sufleteloru celoru intru credintia adormiti, — sí cá aducându-ne a minte de dîu'a cea infricosiata a judecatei, se ne indreptamu. Dar' de alta parte acésta amintire se face mai cu séma pentru aceea că toti cei ce prin pecate sufletesce ne-amu facutu morti, se nu ne incredemu numai singuru in indurarea lui Domnedieu, cá ne vá iertá sí ne vá invíá sí fóra colucrarea nóstra, ci cugetându la starea cea ticalósa a mortiei sufleteloru nóstre, precumu sí la ór'a nesecura a mortiei trupului nostru, întórcerea nóstra din pecate se nu o amenamu din dí in dí; ci astfeliu se tocmimu dílele vietiei nóstre, cá sí cumu se cuvine unui nému alu lui Christosu, sí lasându tóta viéti'a muritória se urmamu numai vietiei cei nestricatióse, lui Christosu care este luminarea sufleteloru nóstre. — Se ne nisumu sí din partea nóstra cu osêrdía a lucrá mântuirea cá mai 'nainte plângúndu, sí inainte de capetu impacându-ne cu Domnedieu, fiindu gat'a la respunsu, in dîu'a cea infricosiata a judecatiei se aflamu repausu eternu cu toti sântii.¹⁾

Acést'a este legatur'a acestoru díle faşia de Dominecele antecedente.

Éra faşia de caracterulu generalu alu postulu cine nu vá recunósce numai decátu legatur'a cuvenintiósa?

Postulu este instrainare de reutati. — Ce póte inse se servésca spre acést'a de indemnú mai puternicu, decátu chiaru cugetarea crestinésca la mórte sí la judecat'a vecinica? cea de-antânia pune capetu placeriloru, desmierdariloru acestei vietii, éra cea din urma descopera, in tóta goletatea loru faptele nóstre cele rele, sí meritulu celoru bune; vá dovedí dreptatea lui Domnedieu sí adevérule lucruriloru.

Ce póte dícu se ne indemne mai puternicu spre umíntia, spre infrânare, curatía, sântía, spre incungiurarea fóra-

¹⁾ Cfr. Laudele Samb. Las. de carne, od'a I sí II Dom.

delegiloru sî imbratiosiarea legeri Domnului, decâtu cugetuli la mórtea secura, la judecat'a nepartinitória a lui Domnedieu, decâtu aducerea aminte, cá suntemu lutu, pravu sî lapedarea stricatiunei. Si numai déca vomu grigí sî de capetulu vietiei nóstre, si ne vomu cáscigá viéti'a crestinésca, dupa mórte ne vomu sculá la viétia, ne vomu face demni marierei, carea o daruesce Christosu tuturoru celoru ce cu credintia neabatuta au crediutu intr'énsulu cu caldura.¹⁾

Apoi se mai adaugemu la acést'a aceea impregiurare, cá acestea asiediaminte chiaru pre acelea dile suntu puse, cându credintiosii s'au indatinatu a se indulcí sî preste mesura nu numai in mâncari de carne si in beuturi, ci sî in alte patime sî pofte trupesci sî lumesci, — adeca: in Sambat'a sî Dominec'a Lasatului de carne. — Dreptu ce amintirea mortiei sî in aceste dile este cá unu invetiú cá „lumea trece sî poft'a ei, éra celu ce face voi'a lui Domnedieu remâne in veci.“²⁾

Spiritulu sî scopulu propusu de cátra s. baserica sî mai in susu desvoltatu 'si afla espresiune cuvenita atátu in Apostolulu sî Evangeli'a dílei cátu sî in totu cuprinsulu ofíciului sacru. Anume:

In Evangeli'a díleloru Sâmbetei sî Dominecei de-o parte intr'o icóna chiara ni se pune inainte modulu sî scopulu venirei lui Christosu la judecata, precumu sî resultatulu acelei judecati; éra de alta parté prin cuventulu Domnului suntemu indemnati a nu ne ingreuná animele cu mancarea, betí'a sî grigile lumei, cá se nu vina preste noi fóra de veste díu'a judecatei, ci cu priveghiari sî cu rogatiuni se ne facemu demni a stá inaintea Fíiului lui Domnedieu.

Éra Apostolulu ambeloru díle, — avendu aceste preste totu de scopu aplicarea credintiei la moralitate, — dupa o scurta alusiune la cele ce voru premerge judecatei, provóca sî îndémna pre credintiosi, cá aducúndu-si aminte cumcá trupurile

1) Mar. Laud. Samb. Las. de carne. — Cfr. S. Ioanu gura de auru hom. de Spirit. Sanct., — Hyeron. ad Heliodorum.

2) I. Ioanu, c. II. 17.

loru suntu medularile lui Christosu sî locninti'a Spiritului santu, acelea se nu le faca medulari ale curviei, ci atâtu in trupurile, câtu sî in sufletele lor se preamarésca pre Domnedieu, carele dimpreuna cu trupulu i-vá sculá cu poterea s'a cându se voru lamuri tóte. — O! ce alusiune, ce invetiatura santa fačia de datinele de imbuibarea dîleloru lasatului de carne!!

Invetiaturile aceste evangelice sî apostolice impreunate cu insemnatarea dîleloru, prea frumosu le vedemu lamurite sî intarite sî in oficiulu sacru alu acelu dîle

In acestu oficiu sacru s. baserica nu numai cá cere repausu toturoru celoru adormiti in buna credintia sî intru sperarea vietiei eterne; — nu numai in deosebite forme sî figuri poetice din cele mai stralucite reamintesce venirea Domnului la judecata; apoi gróz'a sî suspinarea sufletului in faci'a acelei judecati: ci deodata ne chîama sî ne îndémna cá mai nainte de capetu se ne aducemu aminte, cá tierîna sî pravu suntemu, — cá viéti'a acést'a e trecatória, — cá mórtea fia-carui'a e segura, cá in diu'a judecatei numai poterea cea din fapte ne póte ajutá. Dreptu aceea lasádu cele pamentesci se urmamu vietiei cei nestrictiósse carea este Christosu; ¹⁾ se ne curatîmu mai 'nainte cu imperatés'a bunatátiloru astfeliu câtu postindu noi se nu defaimamu pre de-aprópele, — ferindu-ne de bucate se nu oséndimu pre fratele nostru, pentru-cá atunci ne vá duce Christosu fóra impedecare intru imperati'a s'a.²⁾

In urma nu potemu lasá neamintitu, cá oficiulu dívínu din cele dóue dîle amintite luminatu dovedescu aceea credintia catolica:

1. cá s. baserica numai pentru cei repausati in *bun'a* credintia sî intru sperarea vietiei eterne; adeca pentru acei adormiti, cari desî au gresítu, dar' nu s'au departatu dela Domnedieu ³⁾ face amintire sî rogatinne solemna, — numai pentru acestia cere iertare sî odichna in numele basericei...

¹⁾ Laud. Samb.

²⁾ Laud. Dom.

³⁾ Luminat. Samb.

2. Numai pentru aceia cere iertare și usiorare, cari fiindu încă în viața, nu s'au potutu deplinu împacă cu Domnedieu, neci a face destulu pentru pecatele comise în viața, ci în ceea-laltă viața au să se cureție, se sufere ôre-cari pedepse meritate.

Acést'a amu amintitu pentru aceea că să se vedea falșitatea lui Niceforu Callistu — (vedi Synaxariulu dîlei) care afirmă că rogatiunile bisericeii s'aru face și pentru ori-ce peccatosi și chiaru pagâni și că acele rogatiuni ar' fi de folosu celoru tînuti în foculu iadului.

Din contra officiulu sacru alu Sambetei și Dominecei amintite chiaru dovedescu credința bisericeii noastre despre purgatoriu său loculu curatîrei, pentru-că numai pentru sufletele celoru repausati în buna credința, și tînuti în loculu curatîtoriu suntu de folosu rogatiunile, faptele de îndurare și cu deosebire offerirea s. sacrificiulu eucharisticu, de care facu amintire sântii Parinti citati chiaru în Synaxariu de către numitulu Callistu.

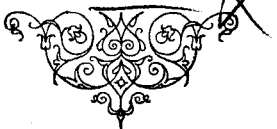
Pre lînga acést'a totu officiulu sacru alu dîleloru supranumite resfrînge și aceea assertiune ratacita a lui Callistu și toti de soiulu acestui'a că contrarii bisericeii noastre:

3. că și cumu torturile celoru din iadu ar' fi numai sufletesci dar' nu și trupesci;¹⁾

4. că și cumu sufletele dreptîloru nu s'ar' bucură de vederea Domnului intru imperati'a cerésca de locu dupa mórte, ci „ar' petrece în nescari locuri deosebite;... și că neci ei nu au luat fagaduintiele.“ (cumu se dîce în Synaxariu.)²⁾

(Va urmă.)

I. BOROSIU.

¹⁾ Cfr. Stich. 4. Ins. od'a V. Trop. 4, = Sambeta. — Stich. 4. Ins., — Trop. 5 od'a I, — Tropar. odei IV, od'a V, VI, VII. Luminatîria Laudele = Domineca.

²⁾ Cfr. Nilles N. o. c. pag. 25—34, — od'a VI Samb. Laudele Sambata, — od'a I. Dom. Epigramm'a dîlei. Mai alesu înse Oficiale s.s. ale Serbat. Santiloru, — Sambet'a sept brînz. Marir. sedeln., — od'a IX. a Martoriloru, Laudele totu acolo.

Despre s. taina a Penitentiei.

— Siete predice pentru postul mare. —

Predic'a III.

Despre parerea de reu.

„Intörceți-ve la mine din tóta anim'a vóstra, și ve spintecati animale ér' nu vestmintele vóstre!“

Joil, c. 2. v. 12—13.

Este cu dreptulu cá, in ce modu amu vatematu pre D-dieu in acel'a-si modu se-lu sí reconciliamu — impaciúmu. L'amu vatematu cu anim'a, cu cuvântulu sí cu fapt'a. Cu anim'a pentru-cà l'amu vatematu se ne dóra, se ne para reu; pentru-cà l'amu vatematu cu cuvântulu se ne marturisímu pecatele, pentru-ca l'amu vatematu cu fapt'a se facemu destulu pentru pecatele nóstre. In trei forme se póte vatemá D-dieu, cu dreptulu este cá in trei forme se-lu sí reconciliamu — impaciuímu. Se vatemala cu anim'a, cu cuvântulu sí cu fapt'a. Se reconciliaza — impaciuesce — cu parerea de reu din anima, cu marturisirea prin cuvântu sí cu facerea destulu prin fapta.

Iub. Asc! In Dominecele trecute v'amu aretatu cà este de lipsa a ne ispití cunoscienti'a sufletului, sí despre modulu ispitirei; astadi in legatura cu cele díse ve voiú cuvântá despre parerea de reu, càirea séu infrângerea animei.

Deschidetí-ve Lubitiloru urechile animeloru vóstre. Lasati se sémênu semênti'a cuvântului lui D-dieu in pamentul animelorn vóstre, sí-lu rogati pre Densulu se dé rodu imbelsiugatu.

Nu este destulu Iub. Asc! a ne ispití cunoscienti'a sufletului, nu este destulu a scí de-a-meruntulu tóte pecatele nóstre, ci se recere cá se ne sí dóra, se ne para reu cà amu fostu atátu de orbi sí nesocotíti de amu vatematu fienti'a cea mai inalta, pre D-dieu.

Ce este *càirea* séu infrângerea animei?

Càirea séu infrângerea animei este o dorere a animei pentru pecatele facute sí o intristare din launtru pentru-ca amu mâniatu pre D-dieu — impreunata cu propusulu séu fagaduinti'a tare a nu pecatuí, a nu-lu mâniá mai multu.

Ispitirea cunoscintei trebuie se fia strênsu impreunata cu parerea de reu, cà-ci altcumu tóta marturisirea nu vá fi neci de unu folosu, pentru-cà: — „de nu ve veti *câi* asemenea toti veti peri.“ — Déca in turm'a cutarui-va se vá vêri unu lupu, pastoriulu observândulu nu numai cà-lu vá luá iu góna, ci se vá silí se-lu prinda, sî prindiendu-lu nu se vá indestulí numai cu atât'a, ci cá se-si asigureze turm'a, 'lu vá sî ucide, cà-ci de nu vá face asiá, in zadaru i-a fostu tóta ostenél'a, tóta trud'a de a-lu prinde. Asemenea are se faca sî acel'a care se pregatesce la marturisire. Nu-i destulu numai se-ti ispitesci cunoscintea sufletuluí, nu-i destulu se-ti scí tóte pecatele sî numerulu acelor'a, ci trebuie se-ti sî para reu de ele. — O crestiniloru bine ve insemnati acést'a, intipariti-o adêncu in anim'a vóstra, cà-ci me temu nu cumvá marturisirea făcuta fóra părere de reu multor'a se le fia spre mórte.

Multi, fórté multi suntu, cari tóta ostenél'a, tóta sêrguinti'a, si-o punu se nu uite nici unu pecatu. Numai la acést'a cugeta, inca sî atunci cându ingenunchia la petiórele preotului, sî nici cà le vine in minte a-si stêrní parerea de reu pentru pecatele facute. Enumera pecatele numai din buze ne avêndu in anima nici umbr'a dorerei, parerei de reu. Sî apoi ce penitintia e acést'a?

Precumu trupulu fóra de sufletu nu face *omulu*, asemenea nici marturisirea fóra de càire nu-i marturisire, ci sacrilegiu. Nu este destulu a descoperí medicului ran'a, ci trebuie se voímu a folosí, a aplicá sî medicin'a. Se sciti dar' Iubitíloru cà, marturisirea fóra parere de reu, nu e buna, chiar' de ti-ai marturisu tóte pecatele. — Déca lipsesce parerea de reu, totu-de-a-un'a sî in ori-ce casu s. taina a marturisirei o ai pângaritu, ai comis sacrilegiu, sî sufletulu nu se restituie in darulu lui D-dieu, sî o atare marturisire trebuie repetáta.

Cumpeniti bine lips'a acést'a neincungiurata a parerei de reu pentru pecatele facute; pentru-cà se dá casu cându fóra de marturisire sî fóra primirea altoru sacraminte, obvenita din nepotintia de a se primí ori conferí, sufletulu totusi se póte mântuú. Inse bine se ve insemnati, cá fàra de parere de reu, in veci, nici intr'unu casu, ori câtu te vei

marturisi sî cuminecă, sufletulu nu se pôte mântui. Pentru-că fóra de parere de reu pentru pecatele facute nu se dá mântuintia — „de nu ve veti căi, asemenea cu totii veti perí!“ dice insusi D-dieu. — Sî cá se-o precepeti acést'a sî mai bine: asiá e cá cea mai de-antâia si de lipsa taina e botezulu, sî totusi déca cutarele adultu ar' voií a se botezá, cá se póta dobândí daru in botezu, sî iertarea pecatelor sale, trebue se aiba parere de reu pentru pecatele facute; ce déca nu are, botezulu nu-i póte conferi gratia. Sî éra din contra: Acel'a care fórté dorásce a se botezá, inse nu este cine se-lu boteze, la unulu cá acel'a dîcu botezulu apei se póte suplini cu botezulu dorului, se cade inse cá dorulu, cá poft'a acést'a necurmata de-a primí botezulu apei se fia impreunata cu iubire deplina cátra D-dieu sî cu parere de reu pentru pecatele facute, sî in casulu acest'a respectivulu capeta daru, sî déca nu a potutu primí botezulu apei. Din acést'a resulta, se póte vedé, cá pentru adulti, botezulu numai asiá póte conferi gratia déca e impreunatu cu parerea de reu, sî ér' din contra parerea de reu, sî fóra botezu, impreunata numai cu doru, inca póte mântui.

Pentru pecatele facute dupa botezu ce midilocu avemu prin care ne potemu mântui? Sânt'a marturisiré séu pocainti'a. Déca inse, in marturisiré nu ai dorere, nu ai parere de reu, atunci nu numai cá nu tí-se iérta pecatele, nu numai nu tí-e spre folosu deslegarea, ci chiaru se nu dîcu spre blastemu

Un'a inse ve insemnati Iubitíloru, cá in articlu, in ór'a mortii, decumv'a fórté a-i dorí a te marturisi, inse nu este la indemána preotu se nu desperedi, ci te silesce a stérni in sufletulu teu parere de reu pentru pecatele facute, sî doru fierbinte a te marturisi, sî te-ai marturisitu.

„Pocaiti-ve“ — 'mi strigà mie sî voue toturoru S-tulu Petru aplulu „sî ve întórceti, cá sè se stérgea pecatele vóstre.“ (Fap. ap. 3. 19.)

Se ne căimu de pecatele nóstre, — ér' cá acésta cáintia se fia spre curatírea de pecate sî asié spre fericirea sufletulu nostru, trebue cá ace'a se fia: a) din launtru; b) preste fire; c) preste tóte; sî d) generale.

Càinti'a trebuie se fia din launtru, adeca, pecatosulu se nu dîca numai din buze ci sî din anima, cà-'lu dóre, se nu dîca numai din datina cà se càiesce, ci sî din launtru sè se intristeze — „intórcetî-ve la mine din *tóta anim'a vós-tra... sî ve spintecati animele ér' nu vestmintele vóstre,* (Joil, c. 2. v. 12—13.) — Din anima esu pecatele, anim'a se abate dela D-dieu prin pecate, este de lipsa cá ace'a-si anima sè se frînga, ace'a-si anima sè se intórca la D-dieu prin penitintia adevărata.

Trebuie sè fia càinti'a nóstra supr'a-naturala séu preste fire, la care se fia miscatu pecatosulu prin darulu Spiritului Sântu sî din indemnuri supranaturali, adeca: pecatosulu se-si urésca pecatele nu pentru-cà acelea i-au casiunatu rusîne, batjocure ori daune temporarie, ci pentru-ca a vatematu prin ele bunatatea cea mai mare sî a calcatu poruncile celui préinaltu.

Càinti'a nóstra trebuie se fia sî preste tóte. Adecă, cându pecatosului i-pare mai reu cà a vatematu pre D-dieu, decátu déca ar' fi pierdutu tóte in lumea acést'a. Trebuie se fia gat'a mai bine a murí decátu a mai vatemá pre D-dieu. Pre D-dieu suntemu detori a-lu iubi din *tóta anim'a nóstra,* sî preste tóte; asiá dara sî pentru vatemarile, ce i-amu causatu prin pecatele nóstre, inca trebuie se ne para multu mai reu, de câtu pentru ori ce alt'a.

Sî in urma càinti'a nóstra trebuie se fia universale séu de obsce. Adecă pecatosulu se-si urésca tóte pecatele, ne luându afara nici unulu, fiindu-cà déca vá urí tóte pecatele, dar' de unulu se vá lipí, parere de reu adevărata nu are.

Ati audítu Iub. Asc! cumu trebuie se fia parerea de reu pentru pecatele facute. Insemnati bine ce ati audítu, sî nu uitati ca fàrà parere de reu nu poteti intrá in imperati'a lui Domnedieu. Cea mai sigura cale pre care potemu ajunge in patri'a care ni-o-a fagaduitu nóua Mântuitoriulu nostru, e acést'a. Acést'a e chei'a cea mai puternica cu care potemu deschide portile raiului. E midiloculu celu mai usioru a devení din servii diavolului fíi lui Domnedieu. Deci dara de câte-ori vofiti a ve marturisi, nu uitati a cere mai ântâiu dela D-dieu darulu infrîngerei animei, cadîendu in genunchi cu anima umilita sî dîcându: — Dómne Dumnedieulu meu!

de tóte pecatele 'mi pare reu sî din anima me dóre că prin ele te-amu mâniatu sî superatu pre Tine, Domnedieulu meu celu prédemnu de iubire, celu prémare sî nemarginitu bunu, pre carele din anima te iubescu. „Intórce-me sî me voiú intórce, că Tu esci Domnulu D-dieulu meu; că dupa robí'a mea m'amu pocaitu, sî dupa-ce am cunoscutu, am suspinatu pentru dílele rusínarii.“*) Aminu.

Predic'a IV.

Despre voi'a tare de-a ne indreptá viéti'a.

„Intórce-tí-ve la mine din tóta anim'a vóstra!“

Joil, c. 2, v. 12.

Pentru-cá se fia penitinti'a nóstra adevărata sî buna, nu este destulu a ne paré reu numai de pecatele trecutului, ci este neincungiuratu de lipsa, de-a avé voia tare, a ne indreptá viéti'a in venitoriu.

Parerea de reu cu fagaduinti'a tare suntú strénsu legate la olalta. Asiá spre esemplu: lumin'a arde sî in acel'a-si tempu sî luminéza; arde in flacar'a s'a mistuindu materi'a prin care se nutresce; ér' cu lumin'a s'a luminéza tóte câte suntú in pregiurulu seu, aretându piedecile, obstaculele, cari ar' poté causá cadere. Asemenea arde sî in anim'a peccatosului parerea de reu consumându pecatele trecutului; sî din dorerea, din parerea acést'a de reu, din flacar'a acést'a se nasce lumin'a fagaduintiei de-a incungiurá in venitoriu tóte obstaculele cari ne-arú causá caderea, adeca tóte ocasiunile de a peccatú. — Despre fagaduinti'a tare pâna ce ve voiú vorbí, ve rogu se fiti cu luare-a-minte.

Fagaduinti'a séu propusulu tare e o hotaríre deplina de-a ne indreptá viéti'a sî a numai peccatú.

O Dómne! multi suntú linisciti cu ace'a, că sî-au mar-turisitu peccatele; multor'a le pare că li s'au stersu tóte peccatele prin deslegare; multi cugeta că suntú spalati de tóta pét'a: sî tóte aceste nu suntú alt'a, decâtú numai curse prin cari sufletele loru se léga mai strénsu cu iadulu!

*) Jeremia, c. 31. v. 18—19.

Multi dîcu, cã tôte pecatele sî le-au marturisitu, ne-tacîndu nici macaru unulu. Bine iubitîloru! V'a-ti marturisitu v'a-ti spusu tôte pecatele; a-ti capetatu deslegare, dar' eu vë întrebu avut'a-ti propusu tare de-a nu mai pecatui sî de-a ve îndreptã vieti'a? Rspunde-tî-mi.

Déca tî-a lipsitu propusulu tare, déca nu a-i avutu voia hotarîta de-a te îndreptã: atunci in zadaru tî-ai marturisitu pecatele t'ale; nu-ti folosesce nemic'a. Déca propusulu teu n'a fostu adeveratu, pentru-cã nu ai voiitu a lapedã ocaziunile cari te tragu, te îndemna a pecatui; déca nu ai avutu voia a restitui lucrulu instrainatu; déca nu ai voiitu a te deslipi de persón'a cu care ai traitu in desfrânari spre scandalulu altor'a; déca ai iubit pecatele: spune-mi ce feliu de marturisiri au fostu acele, cari in locu se te curatiésca mai tare te-au innegritu.

Par'-cã audu pre unii dîcîndu: bine, déca e asiã de lipsa propusulu, fãgãduinti'a tare in câtu dela acést'a atërna primirea darului, sî fãrà fãgãduinti'a adeverata nu se iërta pecatele, nici ne potemu mântui: cumu sî dupa ce vomu cunosce noi propusulu adeveratu? Buna întrebare. — Cã propusulu se fia adeveratu se recere se aiba trei proprietati sî anume: se fia: — 1. universalu (preste totu); 2. firmu (tare); 3. eficace (fapticu).

Asiãdara 1. trebue se fia universalu, adeca nu este destulu se te lapedi de unu pecatu séu altulu, ci trebue se te lapedi de tôte pecatele, fiindu-cã prin totu pecatulu se vatema D-dieu. — „Tóta calea nedreptatii amu urîtu“ — dîce Psalmistulu Davidu (Ps. 118 v. 104.) Tóta calea nedreptatii, adeca tôte pecatele, tôte ocaziunile (prilegiurile), tóta poft'a de a pecatui. Au ce ar ajunge marturisirea aceluia care traîndu in nelegiure ar' dîce: promitu cã *altu pecatu* nu voiu face; nu dá, numai acest'a! Altulu a furatu sî vá dîce, cã mai multu nu vá furá, inse nu lapeda poft'a de a furá. Léga paserea de unu petioru, sî tiène cu mân'a ati'a, pote-vá óre sburá ace'a desí atátu aripele sî totu trupulu i-e liberu? — Asemene nu e propusu adeveratu, déca nu e universalu, déca nu se estinde la tôte pecatele, déca nu se lapeda pecatosulu de tôte pecatele, sî déca nu se întórce din tóta anim'a la

D-dieu precumu acest'a poftesce dîcîndu: „Intórcetî-ve la mine din tóta anim'a vóstra.“

Unu pagânu anume Cromas, fiindu morbosu, a rogatu pre Stulu Sebastianu se-lu vindece. Bine, dîse santulu — eu te voi vindecá, dar' numai sub o condițiune. — Care ar' fi ace'a? — se-ti infrîngi toti idoli din casa si se-i lapedi afora. Cromas promite, primesce condițiunea. — Santulu s'a dusu. — Pagânulu morbosu dà ordinu a se frînge toti idolii sí a se lapedá afora. Inse unulu, care-lu avea de suvenire dela parinti nu a iertatu se-lu frînga. — Cercetându-lu cu alta ocasiune S-tulu Cromas, i-se plînge că de sí a sfarmatu toti idolii, totu nu se mai vindeca. — S-tulu 'lu întréba, óre toti idolii i-au sfarmatu? Acumu i-marturisesce Cromas că pe unulu nu l'a sfarmatu. Pânacându — dîse stulu — nu-lu vei sdrobí sí pre acel'a nu vei avé sanetate. Morbosulu numai decátu a demandatu se-lu sfarme, dupa care s-tulu l'a binecuvéntatu, sí elu indata s'a reinsanatosiatu.

Asiá sta lucrulu sí cu marturisirea. Déca sí numai de unu pecatu de mórte tí-e lipitu sufletulu, de sí vei urî tóte cealalte nu se vá insanatosiá, sí nu se vá mântuí. Tóte peccatele asemenea trebuie urîte cu propusu generalu, ne mai comitiendu-le n'ai multu pentru-cá déca propusulu nu e generalu, atunci nu e adevératu, ci insielatiune.

2. Propusulu nostru trebuie se fia tare, asiá de tare, încátu se nu pecatuimu nici cându, nici intr'o impregiurare, nu din respectu lumescu, nu din gustu, nu din interesu, nu din frica, nu pentru tóta lumea, fiindu gat'a a suferi chinurile cele mai ingrozitórie, ma sí ins'asi mórtea decátu se mai comitemu vre-unu pecatu de mórte.

In urma: 3. propusulu nostru de a numai pecatuí trebuie se fia eficace, adeca sè se arete in fapte. Pecatosulu trebuie se arete că dela una marturisire pâna lá cealalta, in câtu s'a silitu a-si indreptá viéti'a? Óre acel'a care a avutu datin'a rea de a injurá, blastemá, au a instrainá averea altuí'a, încátu s'a silitu a-si infrînge limb'a sí poft'a de a furá? Recurs'a-i la Domnedieu se-ti dea darulu seu, cu ajutoriulu cărui'a se-ti poti indreptá viéti'a? Incercatu-te-ai a te ferí de tóte ocaasiunile mai de aprópe cari te indémna, te ducu la pecatu? Silitu-te-ai a te ferí de tóte periclele sí indemnu-

rile cari te tragu la pecatu? Nèsuitu-te-ai a folosi tôte midilócele cari suntu de lipsa spre paz'a darului Ddieescu? Intors'a-i averea straina? Reparat'a-i scandalulu sí daun'a causata de-aprópelui in onóre, avere séu altele? Déca tu nu ai facutu asiá, sí totusi te-ai marturisu, mirate-vei cá marturisirea t'a e nula, nu-i de nici o valóre, e sacrilega? Sí O, Dómne! Câti suntu de acei'a cari ani intregi ascundu lucruri streine, se marturisescu, promitu cá voru desdaună pre de-aprópele loru, sí totusi nu facu, de sí le este cu potintia. Apoi se mai mira unii cá acesti'a ca li-se denéga deslegarea? — Ce te miri? Tí se denéga pentru-cá nu voiesci a parasí peccatele, nu areti nici unu semuu de indreptare. Au ce va folosi deslegarea acelu'i'a, care nu voiesce a incungiurá ocasiunile peccatóse? sí acelu'i'a care avéndu din ce reintórce averea instrainata, nu o reintórce? Nemicu. Nu odata, ci de o miie de ori de te vá deslegá preotulu, nefindtu vrednicu, te vei oséndi. Ma sí preotulu se póte teme de pedéps'a lui D-dieu, deslegându pre celu indispusu. — Éta ve voiu enará Co intemplanre. Au moritu cutare omu de frunte, care câtu a traitu a petrecutu o viétia desfránata. Dupa inmorméntare se aretà soçiei s'ale incungiuratu de flacare, por-tându pre umerii sei o figura de omu, carele asemene ardeá in flacari; sí a dîsu soçiei sale: eu sum spiritulu barbatului teu, éra acest'a pre carele ílu vedi pre umerii miei e preotulu la care me marturisiámu; ambii suntemu osénditi, eu pentru peccatele miele, ér' elu, pentru-cá me deslegá totude-a-un'a, de sí scieá cá nu voiescu a parasí ocasiunile peccatóse, sí de sí scieá cá nu am propusulu tare de a-mi indreptá viéti'a. Acum dar' Iub. Asc.! spunetí-mi, au nu trebuie cá in unele casuri sí a-une-ori se fia preotulu aspru in s. marturisire? Au nu trebuie se aiba grigia cá nu cum'va prin slabitiunea séu îngaduinti'a s'a sè se oséndesca sí pre sine sí pre celu ce se marturisesce la elu.

Au cumu sí poteti cugetá, se deslege preotulu pre unii cá acei'a, cari traiescu cu persóne desfránate, sí pe acele nu voiescu a le parasí? Pre acei'a căror'a injuratur'a, blasphemurile, betí'a li s'au prefacutu in natura? pre acei'a, cari risipescu averea muierii sí a prunciloru sí i-i lasa pre acesti'a in lips'a cea mai mare sí in stare de-plânsu? Pre acei'a

cari diu'a nóptea petrecu in cârciume pierdiendusi tempulu scumpu in betii, in joculu de-a-cartile, clevetindu pre altii, calcându in petióre onórea sî omeni'a altor'a? Pre cârciumarii cari pre astfeli de ómeni nu numai cá-î insiéla, î-i retiénu in cârciume, fâra ce e sî mai reu, î-i sî imbéta, sî apoi le facu socóte indoite sî întreite? Pre acei'a cari se ingrópa in detorii, bine sciindu, cà nu voru avé din ce se plátésca, ma nici ca socotu la asiá cev'a. Toti acesti'a suntu nevrednici de a li se dá deslegarea, pentru lips'a propusului tare sî a fâgaduintiei adeverate.

Iub. Asc.! Cá propusulu vostru se fia adevratu, incordatî-ve tóte poterile sî inadusîti tóte aplecarile rele; silitî-ve a stá in potriva la tóte ispitele; abdîceti de tóte dâtimele necurate sî pecatóse; incungiurati tóte ocasiunile carii ducu la pecatu; fugiti de persónele cu cari v'a-ti îndatinatu a pecatú; nu ve apropiati de locurile acele cari serviáu de adapostu fâràdelegiloru vóstre.

Cá inse se poteti face acést'a sî se reesîti invingatori, cereti darulu Blui D-dieu. Socotiti mai adese la pretiulu sî folosnlu darului Ddieescu, cà-ci acel'a întrece totu binele temporariu; sî despre alta parte cugetati sî la pierderea, care urméza sî din celu mai micu pecatu, sî care, încátu atinge sufletulu, e mai mare decâtu tóte relele din lume.

Fâgâduiti Iub. Asc.! fâgâduiti cu incredere in Ddieu cà mai multa nu veti pecatú, sî dîce-ti: — Dómne Ddieulu meu! din tóta anim'a 'mi pare reu cà te-amu maniatu sî superatu. Me scârbescu cu adevratu, sî din anima urescu tóte peccatele mele. Éta acumu tare fâgâduescu, cumca cu darulu sî ajutoriulu Teu 'mi voiu îndreptá viéti'a, mai gat'a fiindu a suferí tóte, decâtu a Te superá pre Tine, binele celu vecinicu! 'Mi pare reu, cà Te-amu vatematu; inse acumu cu adénca umilintia sî anima tare promitu ca nu voiu mai pecatú sî tóte ocasiunile le voiu incungiurá. Dà-mi daru sî ajutoriu O, Dómne! se potu impliní promisiunea acést'a, cà-ci Te rogu prin vredniciile unui'a nascutu Fiiului Teu, a Dlui sî Mântuitoriului nostru Isusu Christosu, cu carele impreuna cu preasântulu sî bunulu sî de viétia fâcatoriulu teu Spiritu bine esci cuvântatu in vecii veciloru. Aminu.

IOSIFU GRAMA,
preotu gr.-cath. in Almosd, dieces'a
Oradui-mari.

D I V E R S E.

O di onomastica insemnata. — In diu'a de trei santi archierei s'a serbatu in Naseudu diu'a onomastica a veteranului nostru parinte, a Reverendisimului Domnu vicariu *Gregoriu Moisilu*. Insemnata este acésta di nunumai pentrucà e diu'a s'a onomastica, ci si pentru-cà este a sieptediecea-i onomastica. Intelligenti'a din locu si junimea studiósá dela institutele din Naseudu a voitit cu acést'a ocaziune a-i manifestá de o parte recunoscienti'a pentru meritele sale, de alta parte bucuri'a pentru ajungerea anului a sieptediecelea in deplina putere, si dorinti'a cá bunulu Ddiu se ni-lu tiena inca multi ani, cá se lucre si mai departe pentru binele acestui ténutu. Vointi'a a fostu mare, inse este restrinsa de impregiurari. Fostáu unii, cari eráu de parere se se faca serenada formalá, inse stradele anguste, apoi casele jóse nu concedu acést'a. De aceea s'a redusu totulu la urmatóriele:

In preséra, la 7 óre, junimea studiósá si colegiulu profesoralu s'au adunatu la gimnasiu. De aici junimea in ordine, cu lampióne, cari tieneáu loculu tórtieloru, si dupa dên'sa colegiulu profesoralu cu alti inteligenti, cari s'au asociatu intr'o grupa, au mersu la cuartirulu vicarialu. Cantându-se imnulu gimnasialu si poesi'a „Latin'a ginte“ scolarulu de cl. VIII. J. T. rostí urmatóriele cuvinte:

„Reverendissime Dle vicariu! Suntu momente in viéti'a ómeniloru, cari revóca si trebue se revóce in memoria faptele barbatfloru binemeritati, jertfele aduse pre altariulu bisericeii, patriei si a natiunei. Dóue momente au obvenitu astadi, cari ne revóca in memoria faptele Reverendissimu D.-vóstre. Unulu este diu'a onomastica, alu doilea implinirea anului 70 a vietiei.

Aceste momente le voru folosi toti cei binesêmțitori pentru a-ti esprime recunoscencia facia de sacrificiale aduse pana acum, dar' in prim'a linia se sêmte obligata junimea studiósá a-ti esprime recunoscencia pentru meritele cáscigate, pentru sacrificiele aduse atátu pre altariulu bisericeii, câtu sí pre altariulu natiunei in genere si cu deosebire pentru promovarea culturai.

Reverendissime! Unde vorbescu faptele suntu de prisosu vorbele. Redicarea instituteloru de invetiamentu, a acestoru palate a museloru, in cari gusta nectariulu sciintiei teneri din tóte coltiurile scumpei nóstre patrie, suntu monumente, cari voru eternisá memori'a Reverendissimei D.-vóstre mai multu decâtu monumentele de bronzu ori de granitu. Si de-cumv'a este iertatu a asemená cele mici cu cele mari in ast'a directiune Reverendissimu D.-vóstra privindu la fructele osteneleloru de pe pragulu anului alu 71 a vietiei poteti dice: „Trecut'a umbr'a legei si darulu a venit.“ Éra junimea studiósá profitându de acésta ocaziune vine se-si esprime recunoscinti'a fiesca pentru ostenelele si jertfele aduse si se ve ureze multi ani in deplina sanetate, cá se poteti terminá oper'a,

care nu e finita din toate punctele de vedere. Se traiésca Reverendissimulu domnu vicariu la multi ani fericiti.“

La acestea Revendissimulu d. vicariu respunse multiemindu pentru urarile facute si recomandandu junimei religiozitate, moralitate si diligentia.

In diu'a festiva dupa s. liturgia diversele corporatiuni se adunara in casina. De aici mersera cu totii la Reverendissimulu d. vicariu unde directorele gimnasialu se adresà catra Revdsm. d. in numele tuturoru si enumeraudu-i meritele i urà multi ani, cá se póta si de acumu inainte lucrà pentru binele acestui tienutu, in acestu tempu, care cere lucrarea comuna a tuturoru. Mișcatu de vorbele rostite, cá unu adeveratu patriarchu, respunsè afirmandu, cumca decându a pasitu pe carier'a publica n'a întâmpinatu decâtu impregiurari cari au pretinsu lupta; a luptatu câtu a potutu cá-ci voi'a nu i-a lipsitu, vá luptá si de-acum, - nu voiesce inse se traiésca cá se védia deslegata nou'a intrebare — de-cumv'a este ursit'a se se deslege nefavoritoriu — ci se mérga in paméntu inainte de deslegarea ei.

Unu intreitu se traiésca resunà de nou din gur'a tuturoru.

Capel'a romanésca din Paris se vá renová. Spre acestu scopu Camer'a Romaniei a votatu 35 mii franci.

Societate de imprumutata-autorare voru se infientieze Românii din Pecic'a. In efeptuirea acestei mantuitoze idei le dorimu ajutoriu dela Ddieu. Dorimu totu odata se-si afle urmasi in toate comunitatile romanesci; cá-ci: *Ajutate si Ddieu inca te-a ajutá!*

Dn'a ved. Ifigenia Br. de Sin'a a daruitu pentru cladirea unui seminariu pedagogicu-teologicu romanu in Aradu, diu unu in travilanu alu seu aflatoriu in cetatea l. r. Aradu, aprópe unu jugeru; si prin acést'a a facutu posibila infientiarea acestui seminariu, proiectatu de P. S. S. Dlu episcopu alu Aradului *Joanu Metianu*, care si iasu-si a conferitu spre acestu scopu insemnat'a suma de 5000 (cinci mii) floreni v. a.

Principele Georgiu Bibescu a fostu numitu de catra Universitatea din Paris „oficieriu alu instructiunei publice“ pentru scrierile s'ale politice-militari.

Principele de coróna alu Austro-Ungariei va intreprinde impreuna cu august'a s'a consórta o caletorie in Orientulu Europei. Plecarea s'a fipsatu pe 18 Aprile. In acésta caletoria voru face visit'a loru la Regele Romaniei, la regele Serbiei si la Sultanulu Turciei.

In Basarabi'a apare unu diariu românescu „Mesagerulu Basarabiei“ infintiatiu de dlu Drumascu. Stapênirea rusésca numai dupa ace'a au concesu aparinti'a acestui diariu romanescu dupa-ce editoriulu lui s'a invoítu cá guvernulu se aiba dreptu a denumi pre redactoru si cá fie-care numeru, inainte de-a se scóte de su tipariu esemplariale trebuitoze, se fia censuratu in Odess'a.

Proprietariu, Redactoru si Editoru: Niculae Fekete Negrutiu in Gherl'a.

Gherl'a. Imprimari'a „Auror'a“ p. A. Todoranu 1884.